

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Viola

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ŠEVČÍKOVO – LHOTSKÉHO KVARTETO

Lenka Bosnovičová

Vedoucí práce : Prof. Jan Pěruška

Oponent práce: MgA. Kristina Fialová - Nouzovská

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Music Art

Viola

Bachelor's Thesis

ŠEVČÍK – LHOTSKÝ QUARTET

Lenka Bosnovičová

Thesis advisor: Prof. Jan Pěruška

Examiner: MgA. Kristina Fialová - Nouzovská

Date of thesis defense:

Academic title granted: BcA.

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/magisterskou/disertační práci na téma

Ševčíkovo – Lhotského kvarteto

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato práce je uměleckým životopisem Ševčíkova – Lhotského kvarteta. Tento soubor patřil v prvních desetiletích 20. století k evropské interpretační špičce a významnou měrou přispěl k propagaci české hudby v zahraničí.

Klíčová slova:

Hudba, kvarteta, interpretace, koncert, housle, viola, violoncello.

Abstract

This thesis is focused on biography of Ševčík – Lhotský Qaurtet. This chambre music group was in the beginning of 20th century one of European top string quartem and contributed significantly to the promotion of Czech music abroad.

Obsah

Úvod.....	1
Seznámení se s členy Ševčíkova – Lhotského kvarteta	2
První zkoušky.....	4
České kvarteto Varšavské filharmonie	6
Cesta ke slávě	9
Mezi interpretační elitou.....	13
Po roce 1918.....	17
Poslední koncert Ševčíkova – Lhotského kvarteta.....	21
Závěr.....	23
Použitá literatura a prameny.....	24

Úvod

Téma Ševčíkovo – Lhotského kvarteto jsem si zvolila z jednoduchého důvodu. Chtěla jsem se o tomto neuvěřitelném souboru něco dozvědět. Při rozhovoru s kolegou během nekonečného natáčení jsme narazili na toto téma. Se zděšením jsem zjistila, že v kvartetu tohoto jména nehrál sám Otakar Ševčík. Snažila jsem se o kvartetu zjistit nějaké informace a k mému překvapení jsem zjistila, jak málo je materiálu o tomto významném souboru. Soubor bezesporu patřil mezi nejlepší, které prezentovaly ve světě české interpretační umění v prvních desetiletích 20. století. Životopis kvarteta se mi jeví jako nesmírně poutavý až dobrodružný. Svoji práci jsem pojala jako historickou práci mapující začátek kvarteta ve Varšavě až po jejich poslední vystoupení. Jsou zde chronologicky vyjmenovány zásadní okamžiky v koncertní činnosti a to vše na pozadí převratných událostí neklidného a dramatického 20. století.

Seznámení se členy Ševčíkova – Lhotského kvarteta

Bohuslav Lhotský (první housle) se narodil dne 14. ledna 1879 v Libochovicích. Na Pražské konzervatoři studoval hru na housle ve třídě Otakara Ševčíka¹ v letech 1892 – 1897.

Karel Procházka (druhé housle) se narodil dne 8. dubna 1878 v Domažlicích. Na Pražské konzervatoři studoval stejně jako jeho pozdější kolega u Otakara Ševčíka v letech 1894 – 1900. Během studia na konzervatoři vstoupil do varhanické školy na oddělení pro harmonii a kontrapunkt. U profesorů Karla Knittla² a Karla Steckera³ si tak rozšířil své obzory, které v budoucnu bohatě využil v kvartetu. Dále studoval ještě privátně skladbu u Zdeňka Fibicha.

Karel Moravec (viola) se narodil dne 2. ledna 1880 v Ostrovci. Nejdříve ukončil reálku v Karlíně a následně studoval na Pražské konzervatoři hru na housle u Otakara Ševčíka. Už v průběhu studia se aktivně věnoval hře na violu.

Bedřich Váška (violoncello v letech 1900 - 1911) se narodil dne 5. března 1879 v Mladé Vožici) studoval na Pražské konzervatoři ve třídě Hanuše Wihana⁴. Poté ještě studoval ve třídě legendárního Hugo Beckera⁵ ve Frankfurtu nad Mohanem.

Ladislav Zelenka (violoncello v letech 1911 – 1915) se narodil dne 11. března 1881 v Praze. Příjímací zkoušky na Pražskou konzervatoř dělal na housle. Všiml jsi ho ale Hanuš Wihan a přijal ho do své třídy.

Antonín Fingerland (violoncello v letech 1915 – 1925) se narodil 28. listopadu 1882 v Praze. V letech 1896 – 1902 studoval hru na violoncello ve třídě Hanuše Wihana a skladbu ve třídě Antonína Dvořáka. Za studií spolupracoval s Českým

¹ Otakar Ševčík (22. března 1852, Horažďovice – 18. ledna 1934, Písek) český houslista, významný pedagog a zakladatel novodobé výukové metody hry na housle.

² Karel Knittl (4. října 1853, Polná – 17. března 1907, Praha) český hudební skladatel, dirigent a pedagog.

³ Karel Stecker (22. ledna 1861, Kosmonosy – 13. března 1918, Mladá Boleslav) český hudební varhaník, skladatel, pedagog a teoretik.

⁴ Hanuš Wihan (5. června 1855, Police nad Metují – 1. května 1920, Praha) český violoncellista a pedagog. Člen Českého kvarteta.

⁵ Jean Otto Eric Hugo Becker (13. února 1863, Štrasburk – 30. července 1941, Gruenwald) německý violoncellista, pedagog a skladatel.

kvartetem a po absolvování konzervatoře byl koncertním mistrem v České filharmonii.

František Pour (violoncello od roku 1925) se narodil 20. září 1879 ve Vídni. Byl koncertním mistrem v Národním divadle v Praze.

První zkoušky

Ke vzniku Ševčíkova – Lhotského kvarteta došlo v podstatě náhodou. V této době bylo velmi častým cílem vynikajících absolventů Pražské konzervatoře angažmá v orchestrech v tehdejší západní části carského Ruska (dnešní Polsko a Ukrajina). Orchestry ve Lvově a ve Varšavě se stávaly hlavními sídly českých muzikantů. Na jaře roku 1900 oslovil Karla Procházku dirigent Ludvík Vítězslav Čelanský⁶, známý mezi kolegy svými dirigentskými i skladatelskými úspěchy. Nabídl čtyři místa v orchestru Městského divadla ve Lvově, kde se stal šéfem opery. Dobře obeznámen s úrovní jednotlivých mladých hráčů v Praze vybral čtyři jména: Karla Procházku, Karla Moravce, Bedřicha Vášku a Bohuslava Lhotského. Bohuslav Lhotský přijel do Lvova ze Štýrského Hradce, kde byl domácím učitelem houslové hry na zámku knížete Windischgrätze.

S typicky českou schopností se přizpůsobit, se čtyři mladí hudebníci sžili s okolím a našli záhy dobré prostředí. Početná Lvovská Česká beseda měla svou spolkovou místnost v hotelu George a její členové se denně scházeli v kavárně Union. Častým hostem kavárny Union byl také profesor konzervatoře Vilém Kurz⁷ (klavírista a pedagog), který ve Lvově vyučoval. Profesor Kurz zval nadějně české hudebníky k sobě a velmi často u něho hráli komorní hudbu. Postupně se mezi nimi tak vytvořil pevný svazek, jaký má tvořit každé komorní sdružení. To bylo koncem roku 1900 a počátkem roku 1901. Myšlenku, že by společně mohli ve Lvově založit smyčcové kvarteto, které by se později uplatnilo i na jiných koncertních pódíích, však rozvíjel ještě violoncellista Váška ještě před odjezdem z Prahy. V této době již samozřejmě věděl, že jsou spolu s ním angažováni i jeho spolužáci ze studií na Pražské konzervatoři Karel Moravec, Bohuslav Lhotský a Karel Procházka. Jejich společní učitelé profesori Otakar Ševčík a Hanuš Wihan vychovávali své absolventy k úctě ke komorní hudbě. Sám Otakar Ševčík byl velkým znalcem, zakladatelem a vedoucím členem několika komorních těles v Praze, ve Vídni, v Salzburgu, Kyjevě a Charkově. Stejně tak byl velkým znalcem a renomovaným hráčem komorní hudby i Hanuš Wihan.

⁶ Ludvík Vítězslav Čelanský (17. července 1870 Vídeň – 27. října 1931 Praha) český dirigent a hudební skladatel. Mezi jeho největší zásluhy patří vytvoření stálého souboru České filharmonie.

⁷ Prof. Vilém Kurz (23. prosince 1872 Německý Brod – 25. května 1945 Praha) český klavírní virtuos a profesor na Pražské konzervatoři.

Komorní hudba měla v té době v Evropě velkou tradici. Vedle odborníků a znalců nalézala také oblibu u zkušených, hudebně vzdělaných a kritických posluchačů. Počátkem roku 1893 debutovalo České kvarteto ve Vídni a posléze slavilo velké úspěchy v celé Evropě. S českým souborem soutěžilo v té době hlavně německé Joachimovo kvarteto a vídeňské Roséovo, o něco později pak i francouzské Capetovo kvarteto, Bruselské kvarteto a berlínské Klingerovo kvarteto.

Budoucí členové Ševčíkova – Lhotského kvarteta měli ty nejlepší předpoklady. Bohuslav Lhotský byl již tehdy houslistou neuvěřitelných kvalit, rozený primarius disponující krásným tónem a brilantní technikou. Už na konzervatoři patřil do stejné kategorie jako jeho přítel a geniální houslista Jan Kubelík, i když každý z nich byl umělcem jiného formátu. Lhotský patřil mezi nejoblíbenější žáky profesora Otakara Ševčíka a hrál na koncertech konzervatoři s orchestrem (například Skotskou fantazii od Maxe Brucha odehrál s obrovským úspěchem). Ke kvartetu se dostal již za studií, jako primarius vedl smyčcové kvarteto, které předehrávalo Antonínu Dvořákovi z manuskriptu jeho kvarteta – As dur op. 105 nebo G dur op. 106. Karel Moravec byl výborným houslistou s kultivovaným lyrickým tónem. Absolvoval Koncertem pro housle a orchestr D dur Petra Iljiče Čajkovského. Na konzervatoři hrával v kvartetu právě i na violu a proto se později ujal jejího partu. Karel Procházka byl dokonalým sekundistou se skladatelskými hudebně – analytickými schopnostmi, s dokonalým přehledem struktury hrané skladby. Bedřich Váška byl rovněž umělcem s mimořádnými schopnostmi a od počátku také skvělým organizačním mozkiem souboru.

České kvarteto Varšavské filharmonie

První zkoušky se odehrávaly v bytě Bedřicha Váška v Grodecké ulici. Samozřejmě program i vedení zkoušek bylo svěřeno tomuto violoncellistovi. Přípravovali se na první veřejné vystoupení na koncertě České besedy ve Lvově. Koncert se uskutečnil 3. února 1901 a účinkovali na něm klavírista – profesor Vilém Kurz a členové Lvovské opery. Koncert měl obrovský úspěch a již příští den četli čtyři mladí hudebníci vřelé a jednoznačně příznivé kritiky. Ten večer se rozhodli s konečnou platností pro kvartetní dráhu.

Informace o novém kvartetu se šířila i přes tehdejší omezené komunikační prostředky velice rychle. Členy souboru nedlouho po debutu kontaktoval tajemník Varšavské filharmonie, která se měla stát jedním z nejlepších orchestrálních evropských těles. U prvních pultů zasedali hráči z nejprestižnější kategorie, angažovaní v nejrůznějších, vesměs předních evropských orchestrech jak koncertních, tak i divadelních. Vedení se ujal dirigent Emil Mlynarski¹¹ – žák Leopolda Auera¹² a Petra Iljiče Čajkovského.

Kvartetistům byla nabídnuta velmi výhodná smlouva počínaje sezonou 1901. Tuto nabídku samozřejmě přijali a v srpnu roku 1901 odjeli do Varšavy. Místní filharmonie sama byla v té době jedinečným uměleckým centrem. Měla svou vlastní budovu, jakou se snad mohlo pochlubit jen málokteré hlavní město v Evropě. Dva koncertní sály – pro velký orchestr a pro komorní hudbu byly při každé příležitosti vyprodány. V šedesátičlenném orchestru byli Češi, Poláci, Němci, Italové, Švédové i Nizozemci. Koncertním mistrem byl český houslista Jan Buchtele¹³, který přišel z Berlínské filharmonie. Lhotský byl angažován jako druhý koncertní mistr, Váška byl koncertní mistr violoncell, Moravec a Procházka seděli u prvních pultů. Varšavská filharmonie byla v té době výborně financována – polská šlechta se snažila vytvořit ve Varšavě kulturní středisko obrozeného polského národa. Orchester hrál pod taktovkou v té době největších dirigentů v čele

¹¹ Emil Mlynarski (18. července 1870 Kybartai v Litvě – 5. dubna 1935 Varšava) polský houslista, dirigent, skladatel a pedagog.

¹² Leopold Auer (7. červen 1845 Veszprém v Maďarsku – 15. července 1930 New York) houslista a pedagog.

¹³ Jan Buchtele (7. července 1874 Písek – 19. dubna Strakonice) český houslista a pedagog. V letech 1908 – 1933 koncertní mistr orchestru Národního divadla v Praze.

s Arturem Nikischem¹⁴, Richardem Straussem, Camile Saint – Saënsem, Pietrem Mascagnim nebo Edvardem Griegem. Během čtyřletého působení kvarteta se zde vystřídali v roli sólistů všichni významní houslisté světa: Eugene Ysaÿe¹⁵, Jacques Thibaud¹⁶, Leopold Auer, Jan Kubelík¹⁷, Karel Halíř¹⁸, Mischa Elman¹⁹ nebo Jaroslav Kocian²⁰.

Na výzvu vedení přijal soubor název České kvarteto Varšavské filharmonie. To byl jeho první oficiální název. Po každodenních dopoledních orchestrálních zkouškách pak následovaly odpolední zkoušky kvarteta. Repertoár se neustále rozšiřoval. Po Dvořákově kvartetu As dur op. 105, následoval Haydnův D dur op. 64 a dále kvartetní tvorba R. Schumanna, A. P. Borodina, F. Schuberta, J. Brahmse, ale také kvartet Z mého života B. Smetany. Každý den zkoušeli pět, šest hodin. Violoncellista Váška už v té době vymyslel plán, podle kterého mělo kvarteto opustit Varšavu a začít samostatnou koncertní kariéru. Podle zadání ředitelství Varšavské filharmonie zahájili kvartetisté oficiální činnost ve Varšavě nedělním dopoledním koncertem 8. května v roce 1902 ve velkém sále budovy filharmonie. Koncert měl mimořádný úspěch a abonentní koncerty kvarteta pak byly většinou vyprodané. Na ředitelství filharmonie začaly docházet žádosti jiných polských měst o uspořádání koncertů. Účinkovali v Lodži, Kaliszi, Lublině i v dalších městech. Jejich kvartetní obzor se rozšiřoval, stejně tak jako repertoár. Při koncertech s nimi spoluúčinkovali různí vynikající umělci. Pomalu se stávali samostatnou složkou polského hudebního světa.

V Praze kvartet vystoupil poprvé 7. října v roce 1902 na koncertě uspořádaným Uměleckou besedou. V srpnu roku 1903 uspořádali velice zdařilé vystoupení na České Kubici a v září téhož roku koncertovali v Kutné Hoře. Mezi umělci a

¹⁴ Arthur Nikisch (12. října Mosonszentmiklós v Maďarsku – 23. ledna Lipsko) dirigent českého původu, který patřil mezi tři nejvýznamnější dirigenty konce 19. a začátku 20. století spolu s Hansem Büllowem a Hansem Richtrem.

¹⁵ Eugène Ysaÿe (16. července 1858 Lutych – 12. května 1931 Brusel) houslový virtuos, dirigent a skladatel.

¹⁶ Jacques Thibaud (27. září 1880 Bordeaux – 1. září 1953 francouzské Alpy při letecké katastrofě) francouzský houslista a pedagog.

¹⁷ Jan Kubelík

¹⁸ Karel Halíř (1. února 1859 Vrchlabí – 21. prosince 1909 Berlín) český houslista a pedagog. Pod taktovkou Richarda Strausse premiéroval revidovanou verzi houslového concert d moll op. 47 J. Sibelia. Od roku 1893 byl jmenován profesorem hry houslí na Vysoké hudební škole v Berlíně

¹⁹ Mischa (Michall Saulovič) Elman (20. ledna 1891 Taine – 5. dubna 1967 New York) houslista a pedagog židovského původu.

²⁰ Jaroslav Kocian (22. února 1883 Ústí nad Orlicí – 8. března 1950 Praha) houslový virtuos, skladatel a pedagog na Pražské konzervatoři.

obecenstvem v Čechách se konečně začalo o Kvartetu Varšavské filharmonie více hovořit a psát.

V dubnu 1904 získalo kvarteto pozvání do Mnichova. Zájem o koncert byl mimořádně velký, mnichovské časopisy přetiskly polské a české kritiky a řadily soubor mezi dobrá komorní sdružení. Na programu byl mimo jiné Haydnův kvartet D dur op. 76 a úspěch byl obrovský.

Na podzim roku 1904 postihla varšavský orchestr umělecká krize a národnostní konflikty byly na denním pořádku i během zkoušek. Význační členové odcházeli. Lhotský sice nastoupil na prvního koncertního mistra místo Jana Buchteleho (který byl angažován do Národního divadla v Praze), ale odchod celého kvarteta byl již jen otázkou času. Kvartetisté se na konci roku 1904 rozhodli definitivně odejít z Varšavy a také převzít do názvu jméno Otakara Ševčíka.

Cesta ke slávě

V únoru roku 1905 kvarteto opustilo Varšavu a odjelo na první samostatné turné po Rusku. Po návratu se soubor začal prosazovat ve větší míře i na koncertech doma. V Praze se soubor uvedl hned na podzim roku 1905 koncerty v Umělecké besedě, v Měšťanské besedě a v hotelu Central. Pak následoval první koncert v Českém spolku pro komorní hudbu, kde spoluúčinkoval prof. Karel Hoffmeister²¹, spoluzakladatel Českého tria. Tento koncert byl i doplněn novinkou – v Praze nehraného kvarteta kyjevského rodáka Reinholda Gliera. Do roku 1911 pak soubor v Praze absolvoval kolem třiceti koncertů v Umělecké besedě, v Měšťanské besedě, v Českém spolku pro komorní hudbu, v sále Rudolfiny, Bursy, Žofína, ve Vinohradském divadle a v hotelu Central.

Váška jako nadaný impresárió postupně zařizoval stále více a více koncertů jak v cizině, tak i v Čechách a Moravě. Například v Plzni kvarteto hrálo poprvé v roce 1905. Koncerty se úspěšně opakovaly ještě v lednu a květnu roku 1907. Dále mezi roky 1909 – 1929 ještě třicetkrát. To mělo i vliv na plzeňský hudební život a na jeho budoucnost byl historicky významný a rozhodný. V Plzni byl založen komorní spolek na podobném základě jako Český spolek pro komorní hudbu v Praze. Plzeňský komorní spolek hostil nejlepší domácí i světové umělce: Jana Kubelíka, Jaroslava Kociana, Františka Ondříčka²², Vášu Příhodu²³, Pablo Casalse²⁴, Percy Graingera²⁵, kromě Českého kvarteta i Rose Quartett z Vídně a po první světové válce mladá česká kvarteta: Ondříčkovo, Pražské a Československé. Ševčíkovo kvarteto tak svou činností výrazně přispívalo k rozvoji koncertních spolků i v menších městech.

22. listopadu v roce 1905 čekal Ševčíkovo kvarteto další důležitý krok: debut ve Vídni, tehdejší hlavním městě monarchie. Koncert v Musikverein u měl na programu kvartety Ludwiga van Beethovena G dur a F dur z op. 18, Edvarda Griega kvartet g moll a kvartet Antonína Dvořáka As dur op. 105. Byl to obrovský úspěch,

²¹ Karel Hoffmeister (26. září 1868 Liblice – 23. září 1952 Hluboká nad Vltavou) český klavírista a pedagog.

²² František Ondříček (29. dubna 1857 Praha – 12. dubna 1922 Milán) houslový virtuos a hudební skladatel.

²³ Váša Příhoda (22. srpna 1900 Vodňany – 26. července 1960 Vídeň) český houslista a pedagog.

²⁴ Pablo (Pau) Casals Defilló (29. prosince 1876 El Vendrell, Španělsko – 22. října 1973 San Juan, Portoriko) katalánský violoncellista a dirigent.

²⁵ Percy Aldridge Grainger (8. července 1882 Melbourne – 20. února 1961 New York) australský klavírista, skladatel a dirigent.

kvartetisté se zde také setkali s houslistou Františkem Ondříčkem. Druhý a třetí koncert v rámci vídeňského debutu se konal za spoluúčinkování klavíristů Frederika Lamonda²⁶ (Johannes Brahms- klavírní kvintet f moll) a Alfreda Grünfelda²⁷ (Antonín Dvořák – Dumky). Do Vídně se pak soubor mnohokrát vracel. Například na koncert v roce 1912 za spoluúčinkování slavného klavíristy Arthura Rubinsteina²⁸. V tomto období kromě Vídně samozřejmě kvartetisté účinkovali i v jiných rakouských městech, jezdili zejména do Štýrského Hradce a Salzburgu.

V roce 1906 soubor absolvoval svojí první cestu do zemí jižní Evropy a na Balkán. V Lublani se po velkém úspěchu v Bělehradu setkali s přítelem z konzervatoře Václavem Talichem²⁹. Poté následovaly dva koncerty v Sofii a kvartetisté zde byli představeni bulharskému knížeti Ferdinandovi. V knížecím paláci zazněli kvartety Bedřicha Smetany, Petra Iljiče Čajkovského, Antonína Dvořáka a Alexandra Porfirjeviče Borodina. Panovník Ševčíkovce vyznamenal bulharským křížem za občanské zásluhy. Z Varny poté kvarteto odcestovalo do Turecka, kde rovněž bylo velice vřele přijato. Na zpáteční cestě následovaly koncerty v Rumunsku. Hned při první návštěvě u rumunského královského dvora byli vyznamenáni rytířským řádem.

V červnu roku 1906 kvarteto absolvovalo první zájezd do Anglie. Koncert se konal v Londýně v rámci rakouské výstavy. Zde se setkali s houslistou Jaroslavem Kocianem. Téhož roku v listopadu vykonal kvartet své první turné po Itálii. V roce 1907 následovalo významné turné ve Švýcarsku. Po koncertě v Montreaux překvapil členy souboru slavný polský klavírista Ignacy Jan Paderewski³⁰ upřímným nadšením jejich hry. Téhož roku absolvovali Ševčíkovci na pozvání Societa Filharmonica Madrilena své první dva koncerty v Madridu a také dva koncerty v Paříži (jeden z nich v sále Gaveau). Zde poprvé zazněl smyčcový kvartet D dur Vítězslava Nováka. Ve stejném roce v listopadu kvarteto absolvovalo turné v Dánsku, Švédsku a opět v již navštívené Anglii (Londýn, Manchester a Newcastle). V Londýně poprvé zazněl klavírní kvintet a moll op. 12 Vítězslava

²⁶ Frederic Archibald Lamond (28. ledna 1868 Glasgow – 21. února 1948 Stirling) skotský klavírista a skladatel.

²⁷ Alfred Grünfeld (4. června 1852 Praha – 4. ledna 1924 Vídeň) rakouský klavírista, skladatel a profesorem na konzervatoři ve Vídni.

²⁸ Arthur Rubinstein ((28. ledna 1887 Lodž – 20. prosince 1982 Ženeva) polsko – americký klavírista židovského původu.

²⁹ Václav Talich (28. května 1883 Kroměříž – 16. března 1961 Beroun) jedním z nejvýznamnějších českých dirigentů 20. století. Dirigent České filharmonie.

³⁰ Ignacy Jan Paderewski (18. listopadu 1860 Kurylovka – 29. června 1941 New York) polský klavírista, hudební skladatel a politik.

Nováka (klavír – Ella Správková³¹). Zde se setkali s Emmou Destinovou³². Společně s Janem Kubelíkem byli jejími hosty v Covent Garden, kde spolu s Enrico Carusem³³ zazpívali Verdiho Aidu. Poté turné pokračovalo v Holandsku. Koncert v Amsterdamu byl šest dní předem vyprodaný. Mezi posluchači na tomto koncertu byli nejen majitelé koncertní kanceláře firmy H. Augustin, ale i význační představitelé hudební kultury Amsterdamu. Mezi nimi také žák Ference Liszta profesor Julius Röntgen³⁴. V Amsterdamu se kvartetisté seznámili s violoncellistou Pablo Casalem. Následovali další koncerty v sedmi holandských městech. Ve stejném roce jsou opět pozváni do Ruska. Na jednom ze tří koncertů v Moskvě se setkali s profesorem Janem Hřímalem³⁵, který byl významným a vedoucím činitelem místního hudebního života. Následuje cesta do Holandska, kde absolvují třináct koncertů.

V březnu roku 1908 odehráli koncert v paláci velkoknížete brunšvického. V dubnu stejného roku je opět čekalo pět koncertů v Rusku. V Oděse se setkali s kolegou z konzervatoře Františkem Stupkou³⁶. Poté následovala cesta parníkem do Cařihradu (dnešní Istanbul). V únoru roku 1909 kvartetisté uskutečnili velké a rozsáhlé koncertní cesty do Rumunska, Německa a Anglie. Téhož roku v prosinci se soubor zúčastnil „Regerova večera“ v Lipsku. Pro soubor byl koncert velmi úspěšný a dokonce na něm spoluúčinkoval i sám Max Reger³⁷.

V roce 1910 Ševčíkovci absolvovali třináct velkých koncertů po Španělsku. Na programu byla i smyčcová kvinteta (ke druhé viole pozvali koncertního mistra vinohradského divadla Karla Lišku³⁸). Mezi další významné cesty tohoto roku lze počítat i turné v Lotyšsku (koncerty v Revalu, Dorpatu a Rize) spolu s českým tenoristou Františkem Pácalem³⁹.

³¹ Ella Správková (16. února 1873 Býňov u Podmokel – 18. listopadu 1952 Praha) česká klavíristka.

³² Emilie Pavlína Věnceslava Kittlová (26. února 1878 Praha – 28. ledna 1930 České Budějovice) pseudonym Emma Destinová, úspěšná česká operní pěvkyně.

³³ Enrico Caruso (25. února 1873 Neapol – 2. srpna 1921 Neapol) jeden z nejlepších tenoristů v historii.

³⁴ Julius Röntgen (9. května 1855 Lipsko – 13. září 1932 Utrecht) nizozemský hudební skladatel, klavírista a pedagog.

³⁵ Jan Hřímál (13. května Plzeň 11. ledna 1915 Moskva) český houslista a pedagog.

³⁶ František Stupka (18. ledna 1879 Tedražice – 24. listopadu 1965 Praha) český dirigent, houslista a pedagog.

³⁷ Max Reger (19. března 1873 Brand – 11. května 1916 Lipsko) německý skladatel, klavírista, varhaník a pedagog.

³⁸ Karel Liška (19. listopadu 1883 Česká Velenice - 19. září 1935 Praha) český houslista a violista, člen výboru Unie českých hudebníků.

³⁹ František Pácal (4. prosince 1865 Litomyšl- 19. října 1938 Praha) český operní tenorista.

V roce 1911 následovalo sedmnáct koncertů v Holandsku. V Amsterdamu byla provedena Komorní symfonie pro klavír, dvoje housle, violu, violoncello, kontrabas, hoboje, klarinet, fagot a lesní roh skladatele Ernanna Wolf - Ferrariho. Na koncertě spoluúčinkoval sextet Concertgebouw.

k úspěchům z období před první světovou válkou je nutné připočítat pozvání v březnu 1911 k Beethovenovým slavnostním hrám v Bonnu (byli pozváni jako jediný slovanští komorní sdružení). zde uspořádali koncert výhradně z komorních děl slovanských skladatelů. Předcházel tomu několikaletý boj o uznání německých posluchačů, ale o to radostnější bylo potom vítězství, které bylo trvalé. Během několika let se Ševčíkovci stali častými a pravidelnými hosty největších koncertních sálů v Berlíně, Lipsku, Bonnu, Kolíně nad Rýnem, Karlsruhe, Drážďanech, Hannoveru, Gdánsku a Stralsundu. V několika městech (hlavně v Berlíně a Lipsku) kvartet pořadatelé angažovali každoročně na několik koncertů abonentní řady, z nichž většina byla dlouho předem vyprodaná.

Důležitou událostí v tomto období se pro kvarteto stala personální změna. Koncertem v Bonnu se rozloučil hlavní zakladatel a organizační mozek souboru – Bedřich Váška. Na podzim roku 1911 se odebral společně s manželkou do New Yorku. Důvodů k odchodu z kvarteta bylo několik. Kromě zdravotních následků z otravy krve (v roce 1908), to byla také především starost o zajištění rodiny a lepší existenční podmínky. Které se zdáli být pro něj v zámoří lepší. Jeho odchod znamenal pro kvartet velmi citelnou ztrátu nejen po umělecké stránce, ale také i po stránce obchodně administrativní. Do otázek, co se interpretace týče, zasahovali již všichni čtyři, ale jako vynikající violoncellista s velkými teoretickými i praktickými znalostmi byl Váška pro Ševčíkovce asi tolik, jako mnohem starší profesor Hanuš Wihan pro České kvarteto. Váškovým odchodem se uzavírá důležitá kapitola Ševčíkova – Lhotského kvarteta.

Mezi interpretační elitou

Po odchodu Bedřicha Vášky v roce 1911 zaujal opuštěné místo v kvartetu Ladislav Zelenka (11. března 1881 Praha – 2. července 1957 Praha). Ladislav Zelenka- vynikající violoncellista, byl žákem profesora Jana Buriana⁴⁰ v Praze a Hugo Beckera ve Frankfurtu. Dostali se do klasické situace mnoha kvartet, která změni člena – museli s ním znovu nastudovat celý repertoár. Nastudování se odehrálo na prázdninovém pobytu v České Kubici a v Praze.

Ve stejném roce na podzim odjeli již s Ladislavem Zelenkou na velký zájezd do Ruska. Na koncertě v Petrohradu byl přítomen i ruský skladatel Alexandr Glazunov, jehož kvartet měl soubor na v repertoáru. Alexandr Glazunov pozval Ševčíkovce do svého bytu, kde mu přehráli jeho kvartet a moll. V Saratově se setkali s houslistou Jaroslavem Hájkem⁴¹, který byl žákem Otakara Ševčíka. V Tiflisu se setkali s dávným přítelem z konzervatoře-mimořádně talentovaným violoncellistou Adolfem Polívkou⁴².

24. prosince v roce 1911 vlakem kvartet cestuje z Tiflisu do Baku. Ve městě Orel se shledávají s profesorem Janem Heřmanem⁴³, klavíristou, který s kvartetem pak spoluúčinkoval při komorních koncertech. V Rostově dostali stříbrný věnec od české a rakouské kolonie (to bylo provázeno oficiální řečí konzula Deyttela). Po koncertě v Novočerkasku byl uspořádán velký banket na jejich počest.

V roce 1912 absolvovali koncertní turné v Belgii včetně pozvání belgickou královnou Marií k odpolednímu koncertu v královském paláci. Koncertu byl také přítomen král Albert a velká společnost včetně diplomatického sboru. Původně určená doba jejich koncertu, která byla dvě hodiny, se neustálým domáháním posluchačů prodloužila na hodinu pět. Kvartet byl středem pozornosti celý večer a druhý den o tomto velkém úspěchu českých umělců psaly noviny. Ještě v tomto roce měli Ševčíkovci mimo jiné i dva koncerty ve francouzském Nice. V sále Casina

⁴⁰ Jan Burian (10. dubna 1877 Praha – 24. září 1942 Praha) český violoncellista a pedagog.

⁴¹ Jaroslav Hájek (27. listopadu 1882 Hradec Králové – 11. března 1919 Saratov) český houslista, dirigent, který působil v Rusku a ve Finsku.

⁴² Adolf Polívka (15. května 1880 Obříství – 3. října 1906 Obříství) český violoncellista, pedagog a koncertní mistr Národního divadla.

⁴³ Jan Heřman (31. srpna 1886 Neveklov – 30. září 1946 Praha) český klavírista, člen Českého tria (založil společně s Karlem Hoffmannem a Ladislavem Zelenkou).

byli svědky koncertního triumfu Jana Kubelíka. Na programu jeho koncertu bylo též Rondo capriccioso a Havanaise Camilla Saint – Saëns. Před burácejícím publikem tehdy na koncertě přítomný samotný skladatel Saint – Saëns políbil Kubelíkovi ruku přímo na jevišti.

Po tomto neuvěřitelném zážitku následovalo velké turné po Itálii (Neapol, Palermo, Vicenza, Cardona – Riviera, Saló, Bologna, Torino, Padova a Benátky. V Saló se setkali se slavným violoncellistou Juliem Klenglem⁴⁴. V Bologni se spřátelili s Leone Sinigagliou⁴⁵ a s jeho skladbami. Stal se jejich přítelem a obdivovatelem a provázel je na cestě po Itálii. V Padově navštívili koncert dalšího mladého českého houslisty – Váši Příhody. S Vášou Příhodou se pak ještě v Itálii potkali v Benátkách.

Další mimořádný koncertní počín se odehrál v Praze. Když se v roce 1913 na zahajovacím koncertě otevíralo pražské Mozarteum, účinkovali při tom Emma Destinová, Jaroslav Kocian a právě Ševčíkovo kvarteto. Při jednom z pozdějších koncertů v Mozarteu hráli klavírní kvintet skladatele Vítězslava Nováka. Klavírního partu se zhostil proti svým zvyklostem sám Vítězslav Novák.

V tomto roce provedli několikrát třídílný cyklus pro klavír, dvoje housle a violoncello od českého skladatele a klavíristy Václava Štěpána⁴⁶ (který se sám ujal klavírního partu). Tyto koncerty se uskutečnily v Praze, Libochovicích, v Lipsku a v Berlíně. Kvartet se i nadále věnoval studiu nových českých věcí a vždy s velkým zaujetím a úspěchy na domácích i zahraničních podiích jim přinášelo dokonalou odměnu.

V červnu roku 1914 Ševčíkovci studují v České Kubici repertoár pro připravovaný zájezd do Ameriky. Ten se má uskutečnit na podzim stejného roku a je zajištěno 40 koncertů. Jejich plán cesty do Ameriky bohužel zhatil nejhorší válečný konflikt v dějinách lidstva – dne 28. července vyhlásilo Rakousko – Uhersko válku Srbsku.

⁴⁴ Julius Klengel (24. září 1859 Lipsko – 27. října 1933 Lipsko) německý violoncellista, skladatel a pedagog.

⁴⁵ Leone Sinigaglia (14. srpna 1868 Turín – 16. května 1944) italský hudební skladatel a horolezec.

⁴⁶ Václav Štěpán (12. prosince 1889 Pečky – 24. listopadu 1944 Praha) český klavírista, skladatel, pedagog, muzikolog a publicista.

Začátkem roku 1915 bohužel přišla další personální změna. Opět na postu violoncellisty. Poslední koncert s Ladislavem Zelenkou, který odešel do Českého kvarteta, se konal 13. února v roce 1915 v Praze (v Anglickém klubu).

Za Ladislava Zelenku do kvartetu naskočil violoncellista Antonín Fingerland. Antonín Fingerland již s kvartetem koncertoval v době nemoci Bedřicha Vášky i při jiných příležitostech. Obzvláště veliký úspěch na koncertě mělo provedení smyčcového sextetu Zjasněná noc Arnolda Schönberga. Na tomto koncertě hrál právě druhé violoncello Antonín Fingerland a druhou violu Karel Liška. Kvartetisté poznali v jeho hře umělce vysokých kvalit výjimečného nadání. Opět začalo studium pro ně už známého repertoáru, ale díky Fingerlandovým schopnostem a smyslu pro komorní hudbu to netrvalo dlouho.

Místo věnování se na plno komorní tvorbě nastala doba předvolávání k odvodům – byla válka. V květnu roku 1915 byl odveden primárius Bohuslav Lhotský a violista Karel Moravec. Oba zůstali na vojně až do konce války. Naštěstí sloužili u vojenské hudby pěšího pluku č. 73 ve Vršovicích. Kvartetisté se tak scházeli téměř denně a zkoušeli. V roce 1915 pořádali i několik příležitostných koncertů, dokonce se jim i podařilo uskutečnit zájezd do Itálie. V letech 1916 – 1917 dokonce Ševčíkovci rozvinuli jakousi pravidelnou koncertní činnost s tichým souhlasem hudbymilovných vojenských úředníků. V Plzni byl uspořádán Dvořákův cyklus (4 koncerty). Dále koncert v Domažlicích spolu s klavíristou Jindřichem Jindřichem⁴⁷, koncerty a matiné na Vinohradech společně s profesorem Janem Heřmanem a pěvci Karlem⁴⁸ a Emilem⁴⁹ Burianovými. V roce 1918 z politických a národnostních důvodů byla jejich kvartetní činnost opět značně omezena. Všechny české koncerty totiž dostávaly ve válečné době ráz vlasteneckých manifestací.

Začátkem roku 1918 byl v Praze připravovaný Sokolský koncert. Na programu byly vesměs skladby českých skladatelů s národní a vlasteneckou tendencí. Jeden den před datem koncertu zakázaly vojenské úřady účinkování Lhotskému a Moravcovi. Narychlo pak v kvartetu první housle převzal Jan Buchtele a violu

⁴⁷ Jindřich Jindřich (5. března 1876 Klenčí pod Čerchovem – 23. října 1967 Domažlice) český hudební skladatel, klavírista a sbormistr.

⁴⁸ Karel Burian (12. ledna 1870 Rousínov u Rakovníka – 25. září 1924 Senomaty) český operní tenorista

⁴⁹ Emil Burian (12. prosince 1876 Rakovník – 9. října 1926 Praha) český operní barytonista.

skladatel Pavel Dědeček⁵⁰. Koncert, na kterém účinkovala i Emma Destinová, byl národní událostí prvního řádu. Následovaly další podobné koncerty v Plzni, na Kladně a v Přerově, dále pak v Uměleckém klubu Obecního domu, v Praze cyklus čtrnácti retrospektivních koncertů české komorní hudby od nejstarších skladatelů komorní hudby až po modernu. Na provedení nechyběla díla F. X. Richtera, J. Myslivečka, P. Vranického až po skladby Josefa Suka a Otakara Ostrčila. Tento cyklus končil po 28. říjnu 1918 (vznik Československa).

⁵⁰ Pavel Dědeček (27. prosince 1885 Praha – 23. listopadu 1954 Praha) český dirigent, skladatel a pedagog. Na Pražské konzervatoři a na Akademii múzických umění v Praze vyučoval dirigování.

Po roce 1918

Moment zrození Československé republiky zastihnul Ševčíkovce připravené. Ihned mohli pokračovat v šíření české hudební slávy doma a opět i v zahraničí. Od této chvíle reprezentovali samostatný stát.

Umělecká činnost kvarteta se po roce 1918 rozvíjela na celém území Československé republiky. Přinášeli komorní hudbu i do měst a městeček na Slovensku i podkarpatské Rusi. Všude se setkali s tím nejlepším přijetím. Tyto koncerty považovali za určitý druh poslání a byli rádi, když napoprvé hráli pro několik desítek posluchačů. Během příštích koncertů už napočítali posluchačů stovky.

Činnost kvarteta doma i v zahraničí však po roce 1918 dostala úplně jiný ráz. Už byli vyzrálým uměleckým souborem se zkušenostmi a jasným a určitým pojetím celé koncepce. Také už vystupovali hlavně v cizině jako reprezentanti samostatného, všemi uznávaného kulturního národa.

Československo určovalo kvartetu úkoly vysloveně reprezentativní prostřednictvím svých orgánů a institucí. Koncertovali při různých slavnostních příležitostech doma i v zahraničí a také ve Společnosti národů v Ženevě.

Kvartetu se dostalo cti, že byli prvním komorním sdružením, které po roce 1918 koncertovalo na Hradě. Koncert se konal 22. ledna v roce 1919 na pozvání prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka. Na koncertě spoluúčinkoval i klavírní virtuos Celestin Rypl⁵¹. Na programu večera zazněly skladby B. Smetany (smyčcový kvartet č. 1 e moll Z mého života, klavírní trio g moll, op. 15 a České tance pro klavír).

Dne 5. dubna roku 1919 byl poslední Ševčíkovců na půdě Rudolfiny. Snad byl i vůbec posledním koncertem této budovy před přestavbou na budovu Národního shromáždění. Po slavnostním koncertu v prosinci 1918 v Obecním domě za spoluúčinkování Marie Laudové⁵², Karla a Emila Burianů a pěveckého sboru

⁵¹ Celestin Rypl (12. září 1894 Plzeň – 5. května 1945 Praha) český klavírista, skladatel, pedagog a publicista.

⁵² Marie Laudová, provdaná Hořčicová (16. srpna 1869 Mladá Boleslav – 20. října 1931 Praha) česká herečka.

Smetana následovala každoročně řada velkých koncertů (na podííích Obecního domu, Národního a Vinohradského divadla, v Plodinové burze a v Mozarteu). Vystupovali na všech významných hudebních událostí včetně Mezinárodního hudebního festivalu v Praze.

V roce 1920 se konalo první poválečné turné v Itálii. Na programu byly koncerty v Trevisu, Benátkách, Padově, Parmě, Bergamu, Janově, Turíně, Miláně a Cremoně.

Ve stejném roce kvartet odcestoval do Jugoslávie. Ve Splitu odehrají koncert a účastní se banketu pořádaného pěveckým spolkem Zvonimír.

Následuje cesta do Egypta v roce 1921. Cestují z Terstu lodí přes Brindisi. Společně s italskou klavíristkou G. Prelli, která s nimi jede do Káhiry, pořádají koncert v lodním saloně. V Káhiře je čeká impresáριο Papasian, ředitel hudební konzervatoře v Alexandrii. V Alexandrii mají kvartetisté tři zcela vyprodané koncerty. V káhirském sále Kleber sehraji s obrovským úspěchem všechny tři koncerty, společně s již zmíněnou klavíristkou G. Prelli.

Ve stejném roce následuje opět turné v Itálii, které je doplněno o oficiální koncert na recepci československého vyslanectví v Římě. V Miláně kvartetisté navštívili Artura Toscaniniho⁵³, kterého poznali v Salzburku na festivalu. Na pozvání státní konzervatoře účinkují na oficiálním koncertě před posluchači. Následující koncert se konal v Teatro del Popolo.

Po turné v Itálii následuje cesta do Anglie. V legendární Wigmore Hall je čeká hudební večer uspořádaný československým vyslancem. Ševčíkovci hrají pro velkou účast posluchačů z té nejvybranější anglické společnosti. Na programu zazní kvartet e moll - Z mého života Bedřicha Smetany, kvartet A. Dvořáka F dur - Americký op. 96 a kvartet V. Nováka G dur op. 22. Po úspěšném koncertě si čeští i angličtí posluchači vyžádali další koncert na československém vyslanectví. V květnu jsou Ševčíkovci pozváni na hudební soirée, které se koná na univerzitě v Oxfordu. Po koncertě je studenti i profesori doprovázeli v triumfálním průvodu až na nádraží.

⁵³ Arturo Toscanini (25. března 1867, Parma – 16. ledna 1957, New York) italský violoncellista a dirigent.

Úspěchy kvartetisté slaví i v Paříži. Pořádají zde řadu koncertů, které se konají v sále konzervatoře, na Sorboně a v sále Gaveau. Také zahrají na reprezentačním večeru české komorní hudby pro pařížskou společnost a pro diplomatický sbor na československém vyslanectví. Na večeru české komorní hudby zazněl Smetanův kvartet e moll Z mého života a Dvořákův F dur. To kvartetistům připomnělo jejich první vystoupení v Paříži, které se konalo ještě před válkou. Největší událostí tohoto zájezdu byl určitě Slovanský koncert na Sorbonně. V sále pařížské konzervatoře zahráli kvartety B. Smetany, C. Debussyho a V. Nováka. Mezi posluchači byli i skladatelé Vincent d'Indy, Maurice Ravel a Albert Roussel. Po Paříži je čekala cesta do Stockholmu a jiných švédských měst, kde měli řadu koncertů.

Přichází rok 1923 a kvarteto slaví dvacet let umělecké činnosti. Opět je čeká turné v Itálii a Německu. Dne 24. května Česká obce na Vinohradech pořádá jubilejní koncert, který se koná za spoluúčinkování klavíristy Jana Heřmana a pěvce Otakara Mařáka⁵⁴. Významný koncert se konal dne 28. září v Českém spolku pro komorní hudbu, kde zazněla okteta s Českým kvartetem.

Na jaře v roce 1924 se vydávají na cestu do Rumunska. Je to země prvních velkých úspěchů na Balkáně. Ve stejném roce v červnu odehrají slavnostní koncert ve Vídni v rámci Smetanových oslav. Po tomto koncertě cestují do Holandska, Polska, Francie, Španělska a Itálie v rámci obrovského turné.

V roce 1925 opět nastává (tentokrát už poslední) personální změna. Post violoncellisty opouští z rodinných důvodů Antonín Fingerland. Jeho místa se ujme violoncellista František Pour (koncertní mistr Národního divadla v Praze). Dne 3. června 1925 se kvartet oficiálně uvedl v novém obsazení na koncertě pořádaném československou delegací u Společnosti národů v hotelu Beau Rivage v Ženevě za přítomnosti zástupců téměř všech států světa Společnosti národů. Po vystoupení v Ženevě kvarteto hostovalo u prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka v Lánech za přítomnosti celé vlády a diplomatického sboru.

Následuje cesta na francouzskou Rivieru. První koncert odehrají v Beethovenově společnosti a druhý koncert se koná v divadle Viktora Huga v Nice. Poté zahrají dva koncerty v Monte Carlu v sále Bon Marché.

⁵⁴ Otakar Mařák (5. ledna 1872, Ostřihom – 2. července 1939, Praha) český operní pěvec

V roce 1926 na jaře se po koncertě v sále konzervatoře v Ženevě uskuteční pro kvartet první poválečný zájezd do Turecka. Opět není tomu jinak a jejich všechny tři koncerty jsou vyprodané. V Izmiru jsou hosty tureckého starosty a po koncertě 23. dubna se koná oficiální banket uspořádaný na jejich počest za přítomnosti československého generálního konzula. Vydávají se na cestu do Athén, kde je čekají tři koncerty. Následují koncerty v Sofii, Záhřebu, Fiume, Mariboru a v Římě. Dne 13. června se v Římě koná oficiální koncert české komorní hudby na československém velvyslanectví. Poté druhý den zvláštní koncert v akademii Santa Cecilia. Ševčíkovce čeká nejvýznamnější událost této sezóny a tou je Salcburský festival.

V polovině roku 1927 kvarteto absolvovalo koncertní turné v Řecku. V Athénách byli hosty československého vyslance. Poté odcestují do Egypta, kde je čekají tři koncerty v Káhiře a tři v Alexandrii. V roce 1928 slaví kvartet dvacet pět let umělecké činnosti. Účinkují v rozhlase a mají jubilejní koncerty v městech, kde se zvlášť skvěle prezentovali, a to jak v Praze, tak zejména v Brně, Plzni, Domažlicích, v rodišti primária Libochovicích a v Prostějově. Dostává se jim nejvyšších poct. Celý tehdejší československý tisk je neustále připomíná novinovými články hudebně kritickými i osobními. Několikrát nahrávají na gramofonové desky díla Borodina i Dvořáka.

Rok 1929 přináší turné do Holandska, na Sicílii a do Jugoslávie. Téhož roku v říjnu je uspořádán kvartetem oficiální koncert na Pražském hradě.

Poslední koncert Ševčíkova – Lhotského kvarteta

Rok 1929 je posledním rokem historie tohoto souboru. Dne 17. března se koná pátý řádný koncert Českého spolku pro komorní hudbu v Praze ve Smetanově síni Obecního domu. Na programu zazní smyčcový kvartet f moll op. 9 Antonína Dvořáka, kvartet G dur op. 76 Josepha Haydna a kvartet a moll op. 64 Alexandra Konstantinoviče Glazunova. To byl poslední koncert kvarteta. Bohužel se již naplno projevují příznaky mozkové choroby primária Bohuslava Lhotského.

Bohuslav Lhotský se během svého působení v kvartetu vyvinul v komorního umělce tak vysokých kvalit, že byl světovou kritikou považován za jednoho z nejlepších prvních houslistů v komorní hudbě na světě vůbec. Jeho způsob hry v kvartetu byl podle dobových postřehů zcela nenapodobitelný a jedinečný.

Už ke konci roku 1929 kolegové na Lhotském pozorovali celkovou únavu, sklon k depresi a skleslost. Ta mizela jen tehdy, když zasedl ke svému pultu na podiu. Stěžoval si na časté bolesti hlavy. Záchvaty melancholie vyvolávaly podrážděnost, při níž trval na samotě anebo naopak vyhledával společnost svých blízkých přátel.

Dne 22. dubna během víkendového pobytu v Posázaví byl Bohuslav Lhotský přivezen do Prahy ve vážném stavu. Všichni se domnívali, že jde jen o úžeh. Byl povolán vynikající lékař MUDr. Miroslav Rosol, který Lhotského chorobu sledoval už delší dobu. Po dlouhém prohlížení nařídil rodině a přátelům, aby Lhotskému zařídili stálou péči. Pečovali o něj všichni členové kvarteta a střídali se u něj i členové Kubelíkovy rodiny (bratr František a děti Jana Kubelíka, který byl v té době na koncertním turné).

Dne 9. května 1930 Bohuslav Lhotský umírá i přes veškerou péči lékařů a přátel. Zbylí členové kvarteta ho doprovodili na jeho poslední cestě dne 13. května.

Tím končí činnost Ševčíkova – Lhotského kvarteta, které po dobu necelých třiceti let šířilo vedle Českého kvarteta slávu české komorní hudby tím nejlepším způsobem.

Sekundista Karel Procházka se stal po rozpadu kvarteta profesorem na Pražské konzervatoři. Zemřel dne 16. prosince 1947 v Domažlicích. V roce 1957 mu byla odhalena pamětní deska v jeho rodném domě v Domažlicích.

Violista Karel Moravec se stal rovněž pedagogem na Pražské konzervatoři a po založení Hudební fakulty Akademie múzickým umění v Praze vyučoval i zde. Zemřel dne 28. dubna 1959 v Praze. Jeho vnukem byl legendární český zpěvák, kytarista a hudební skladatel Karel Zich (10. června v Praze – 13. července 2004 na Kostarice).

Violoncellista Bedřich Váška po odchodu do USA působil převážně v New Yorku a v Bostnu. Byl profesorem hry na violoncello na newyorské univerzitě. V Rochesteru byl členem Eastmanova kvarteta. Zemřel dne 9. prosince 1978 ve Worcesteru, USA. Jeho urna s popelem byla v roce 1980 přivezena jeho manželkou do rodinné hrobky na hřbitově kostela sv. Mikuláše v Mladé Vožici.

Ladislav Zelenka se po odchodu z Ševčíkova – Lhotského kvarteta ujal místa v Českém kvartetu po Hanuši Wihanovi. Od roku 1922 byl profesorem na Pražské konzervatoři a později vyučoval i na Akademii múzických umění v Praze. V letech 1936 – 1945 byl členem Českého tria společně s Janem Heřmanem – klavír a Stanislavem Novákem – housle. Zemřel 2. července 1957 v Praze.

Antonín Fingerland se po odchodu z kvarteta věnoval soukromé výuce. V roce 1926 mu Josef Bohuslav Foerster věnoval svoji sonátu c moll op. 130. Zemřel 19. prosince 1966 v Praze.

František Pour zemřel 30. dubna 1938 v Praze.

Závěr

Koncem devatenáctého a začátkem dvacátého století začala komorní hudba pronikat na zahraniční pódia. Mnoho umělců se vydalo hledat lepší existenční podmínky, slávu a uznání do všech zemí světa. Čeští hudebníci pronikali do významných orchestrálních těles jako koncertní mistři, dirigenti i jako sólisté a dosahovali obrovských úspěchů. Česká komorní tělesa přiváděla k úžasu posluchače v Evropě, Africe, Asii i Americe. Hudební školy přijímaly české hudební pedagogy jako kapacity nejlepších kvalit. V té době se již všichni opírali o pevný základ. Oporu ve světě uznávaných hudebních skladatelů, jako byl Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Zdeněk Fibich a později i Josef Bohuslav Foerster, Vítězslav Novák a Josef Suk. Jedním z nejlepších reprezentantů bezesporu patřilo i Ševčíkovo – Lhotského kvarteto. V této práci jsem se snažila přiblížit význam tohoto souboru a zmapovat jeho uměleckou cestu.

Použitá literatura a prameny

ČERNÝ, Jaromír: Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby, Supraphon, Praha 1989

FUKAČ, Jiří: Slovník české hudební kultury, Supraphon, Praha 1997

Kolektiv autorů: Československý hudební slovník osob a institucí (svazek první, A – L), SNKLHU, Praha 1963

Kolektiv autorů: Československý hudební slovník osob a institucí (svazek druhý, M – Z) SNKLHU, Praha 1965

LIŠKA, Evžen, GÖTZ, Alois: Za slávou české hudby, Krajské nakladatelství v Plzni, Plzeň 1958

ČERNUŠÁK, Gracian: Dějiny evropské hudby, Panton, Praha – Bratislava 1964

NOPP, Viktor: Profesor Otakar Ševčík: život a dílo, vlastním autorovým nákladem, Brno 1948